Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 515/2022 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen koulupsykologien saatavuusongelmista

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Marko Kilven /kok näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 515/2022 vp:

Mitä hallitus aikoo tehdä koulupsykologien rekrytointivaikeuksien korjaamiseksi?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) tarkoituksena on lain 2 §:n mukaan muun ohella edistää opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia sekä osallisuutta ja ehkäistä ongelmien syntymistä. Opiskeluhuoltoa toteutetaan lain 3 §:n mukaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä koko oppilaitosyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhuoltona. Lisäksi opiskelijoilla on oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhuoltoon siten kuin laissa säädetään. Lain 7 §:n mukaan jokaisen oppilaitoksen käytettävissä tulee olla psykologin ja kuraattorin palveluja.

Riittävien ja yhdenvertaisten psykologi- ja kuraattoripalvelujen turvaamiseksi lakiin lisättiin säännökset psykologien ja kuraattoreiden vähimmäismitoituksista. Yhtä kuraattoria kohden saa olla enintään 670 opiskelijaa ja yhtä psykologia kohden enintään 780 opiskelijaa. Kuraattoreiden osalta mitoitus tuli voimaan vuoden 2022 alusta lukien. Sen sijaan psykologien osalta mitoitus tulee voimaan vasta elokuussa 2023.

Mitoituksen voimaantulo päätettiin porrastaa, koska tiedossa oli, että psykologeja ei ole saatavilla työmarkkinoilla yhtä hyvin kuin kuraattoreita. Psykologit voivat sijoittua hyvin erilaisin tehtäviin, myös muihin kuin psykologien perinteisiin työtehtäviin. Psykologien kasvavaan kysyntään onkin opetus- ja kulttuuriministeriössä ja yliopistoissa jo reagoitu psykologien koulutusmääriä lisäämällä. Opetus- ja kulttuuriministeriö on sopinut yliopistojen kanssa psykologian maisterin tutkintoon johtavan koulutuksen aloittajamäärän lisäämisestä yhteensä noin sadalla aloittajalla vuosina 2020—2022. Koulutuspaikkojen lisäystä on opetus- ja kulttuuriministeriö tukenut lisätalousarvion määrärahalla ja strategiarahoituksella. Lisäksi, syksyllä 2021 psykologian maisterin tutkintoon johtava koulutus on alkanut uutena koulutuksena Oulun yliopistossa. Sisäänottomäärä on Oulun yliopistossa 40 opiskelijaa vuodessa. Vuonna 2021 psykologikoulutuksen aloituspaikkoja oli yhteensä 371. Vuosittain psykologeja valmistuu noin 150 enemmän kuin eläköityy. Psykolo-

gien tarpeen lisääntyminen tulevaisuudessa edellyttää psykologien aloituspaikkalisäysten jatkamista ja resursointia myös vuoden 2022 jälkeen. Opetus- ja kulttuuriministeriö ohjaa ja tukee yliopistoja aloittajamäärien kasvattamisessa. Psykologien saatavuus on myös otettu huomioon mitoitusta koskevan säännöksen voimaantulossa; kuten edellä on jo todettu, psykologien osalta mitoitus tulee voimaan vasta elokuun alussa 2023, jolloin uusia psykologeja ennättää valmistua työelämän tarpeisiin.

Kunnilla on ollut vaikeuksia, erityisesti haja-asutusalueilla, löytää hakijoita opiskeluhuollon psykologien vakansseihin ja saada kuntaan pysyviä opiskeluhuollon psykologeja. Kuntien opiskeluhuollon psykologien rekrytointiongelmat eivät kuitenkaan välttämättä liity psykologien määrään työmarkkinoilla, vaan myös opiskeluhuollon psykologien työolosuhteisiin julkisella sektorilla: työehtoihin suhteessa työn vaativuuteen, yhden psykologin vastuulla oleviin, eri paikoissa sijaitseviin toimipisteisiin ja yleensäkin opiskeluhuollon psykologien työmäärään. Kun opiskeluhuoltoon mitoituksen myötä rekrytoidaan lisää psykologeja, voidaan psykologien työmäärää kunnissa kohtuullistaa. Tämä lisäisi osaltaan myös opiskeluhuollon psykologien työtehtävien vetovoimaisuutta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö jakaa syksyllä 2022 valtion erityisavustusta vuodelle yhteisöllisen opiskeluhuollon vahvistamiseen ja kehittämiseen vuonna 2023 yhteensä 11,6 miljoonaa euroa. Tavoitteena on, että yhteisöllisen opiskeluhuollon ennaltaehkäisevä tuki sekä yksilökohtaisen opiskeluhuollon varhainen tuki ovat kaikkien opiskelijoiden saatavilla yksilöllisten tarpeiden mukaisesti ja yhdenvertaisesti. Myös Suomen Psykologiliitto totesi syksyllä 2021 edellä mainittua psykologien ja kuraattoreiden mitoitusta koskevasta hallituksen esityksestä antamassaan lausunnossa, että lisääntyvän resurssin tulisi kohdentua laajasti kouluyhteisön hyvinvoinnin tukemiseen, mikä on oppilashuollon toimintakentän ydin.

Hallitus uskoo, että edellä kuvatuin toimenpitein koulupsykologin työn kuvaa ja työympäristöä voidaan kohentaa niin, että työn vetovoima lisääntyy ja psykologien rekrytointi helpottuu.

Helsingissä 27.10.2022

Opetusministeri Li Andersson

VN/27238/2022-OKM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons:

Andersson Li 91206140J

2022-10-28